

4140

3K7
LP-45

0 1 JUL 2005
ԱՊՐԲԵՋԱՆԻ ՀԵՌԱԿԱ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

1 DEC 2009

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ

ԼԵՆԻՆԻ „ՄԱՐՔՍԻԶՄԻ ՅԵՐԵՔ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐՆ
ՈՒ ՅԵՐԵՔ ԲԱՂԿԱՅՈՒՑԻԶ ՄԱՍԵՐԸ“ ՀՈԴՎԱԾԻ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԹԻՎ

3K7
Մ-45

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳՐԽՈՋ ԼՈՒՍՈՂԱԿՈՄՍՏԻ
Բազու—1939 p.

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ

ԼԵՆԻՆԻ «ՄԱՐԺՍԻԶՄԻ ՅԵՐԵՔ ԱՂՅՅՈՒՐՆԵՐՆ ՈՒ ՅԵՐԵՔ
ԲԱՂԿԱՅՈՒՑԻՉ ՄԱՍԵՐԸ» ՀՈՂՎԱԾԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒ-
ԹՅԱՆ ԱՌԹԻՎ

Լենինի հոգվածը — «Մարքսիզմի յերեք աղբյուրներն ու յերեք բաղկացուցիչ մասերը» — հեռակայողները կողմից ուսումնասիրվում է «ՀԿ (բ) Կ պատմության համառոտ դասընթացի» առաջին գլխի կապակցությամբ, այսինքն Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական առաջին կազմակերպությունների այն պայքարի կապակցությամբ, վորը տարվել է նարոդնիկների դեմ՝ հանուն մարքսիզմի տարածման և նրա հետագա զարգացման: Ուսումնասիրելով մարքսիստներին, — Պլեխանովի և առաջին հերթին Լենինին, — այդ սուր պայքարը լիբերալ նարոդնիկության դեմ, հեռակայողը պետք է պարզի իրեն մարքսիզմի ամենազրկավոր կենտրոնական իդեաները, պարզի ճիմական գծերով մարքսիզմի ուսմունքի ելույթները: Հեռակայողը մարքսիզմի մասին այդպիսի պատկերացում կարող է ստանալ ուղադրությամբ և խորը ուսումնասիրելով Լենինի վերոհիշյալ հոգվածը:

Իր հոգվածում Լենինը ցույց է տալիս, վոր Մարքսն ու Ենգելսը ընդհանրացնելով գիտական մտքի հազարամյա զարգացման հսկայական փորձը, ստեղծեցին նոր աշխարհայացք, ստեղծեցին գիտական սոցիալիզմը: «ՀԿ (բ) Կ պատմության համառոտ դասընթացում» ցույց է տրված, վոր «սոցիալիստական իդեոլոգիան իրոք ծագում է վոչ թե տարերային շարժումից, այլ գիտությունից» (գլուխ 2-րդ, կետ 2): Գիտական սոցիալիզմը գիտությունից ծա-

1488
40

Сдано в набор 29/XI 1938 г.
Подписано к печати 9/XII 1938 г.
1/2 печ., лист. 18.000 тип. знак.

Главлит 9082 1939 г.

Заказ 3021—800

Типография „Красный Восток“, Баку, ул. Юного пионера, 84.

գելու հենց այդ հանճարեղ իդեան է ցույց տալիս Լենինն իր հողվածում: Լենինն ասում է, վոր մարքսիզմը չի ծագել համաշխարհային քաղաքակրթության զարգացման մեծ ճանապարհից հեռու, «ընդհակառակը, Մարքսի ամբողջ հանճարեղությունը կայանում է հենց նրանում, վոր նա պատասխան տվեց այն հարցերին, վոր մարդկության առաջավոր միտքն արդեն առաջադրել էր: Նրա ուսմունքն առաջ յեկավ իբրև ուղիղ և անմիջական՝ շարունակություն փիլիսոփայության, քաղաքատնտեսության ու սոցիալիզմի խոշորագույն ներկայացուցիչներին ուսմունքի»: Մի ուրիշ հողվածում՝ պրոլետարական կուլտուրայի մասին բանաձևի նախագծում, Լենինը զաբաղանում է նույն միտքը: Նա ասում է. «Մարքսիզմը վորպես հեղափոխական պրոլետարիատի իդեալոգիա իր համաշխարհային պատմական նշանակությունը նվաճեց նրանով, վոր նա, մարքսիզմը, բնավ դեն չշարտեց բուրժուական եպոխայի ամենաարժեքավոր նվաճումները, այլ, ընդհակառակը, յուրացրեց և վերամշակեց այն բոլորը, ինչ արժեքավոր է յեղել մարդկային մտքի և կուլտուրայի ամբողջ քան յերկու հազար տարվա զարգացման մեջ»: (Յերեկեր, հատոր 25, էջ 409—410): Բայց մարդկության վողջ գիտական մտքի բարձրագույն նվաճումն այն շրջանում, յերբ Մարքսն ու Ենգելսը քաղաքական պայքարի ասպարեզ իջան—19-րդ դարի առաջին քառորդում—արտահայտվում էր յերեք հանճարեղ ուսմունքներում—գերմանական կլասիկ փիլիսոփայության (Կանտ, Ֆիխտե, Հեգել), անգլիական քաղաքատնտեսության (Ա. Սմիթ և Դ. Ռիկարդո) և Ֆրանսիական սոցիալիզմի (Սեն-Սիմոն, Ֆուրյե և այլք) մեջ:

Այդ յերեք ուսմունքներն իրենցից ներկայացնում են ամբողջ մարդկության գիտական մտքի արժեքավոր նվաճումը ավելի քան յերկու հազար տարվա ընթացքում ընդհուպ մինչև Մարքսն ու Ենգելսը, նրանք յեղել են

բուրժուական եպոխայի ամենաարժեքավոր նվաճումը: Նրա համար ել Լենինը վերոհիշյալ իր հողվածում ասում է, վոր Մարքսի ուսմունքը «որինական հաջորդն է այն լավագույնի, ինչ ստեղծել է մարդկությունը 19-րդ դարում հանձինս գերմանական փիլիսոփայության, անգլիական քաղաքատնտեսության, Ֆրանսիական սոցիալիզմի»:

Այդ պատճառով այդ յերեք մեծ ուսմունքները հանդիսացան մարքսիզմի յերեք թեորետիկական աղբյուրները: Լենինն իր հողվածում ցույց է տալիս, վոր Մարքսն ու Ենգելսը քննադատորեն վերամշակեցին ու քննադատորեն յուրացրին այդ յերեք ուսմունքները, այսինքն նրանք այդ ուսմունքներից վերցրին ամենաարժեքավորը ու կարևորը և ստեղծեցին միանգամայն նոր, նրանցից արմատապես տարբերվող մի ուսմունք—գիտական սոցիալիզմը, մարքսիստական տնտեսական ուսմունքը (քաղաքատնտեսությունը), գիտելիական և պատմական մատերիալիզմը (փիլիսոփայությունը), վորոնք հանդիսանում են մարքսիզմի յերեք բաղկացուցիչ մասերը: Լենինի հողվածն ուսումնասիրելիս հեռակայողը պետք է ուշադրություն դարձնի հետևյալ գլխավոր հարցերի վրա.

- 1) 18-րդ դարու մատերիալիզմը:
- 2) Մարքսի և Ենգելսի վերաբերմունքը դեպի 18-րդ դարի մատերիալիզմը: «Մարքսը կանգնած չմնաց 18-րդ դարի մատերիալիզմի վրա, այլ նրան առաջ շարժեց» (Լենին):
3. Ֆոյերբախի մատերիալիզմը:
4. Հեգելի գիտելիական:
- 3-րդ և 4-րդ կետերի մասին հեռակայողը պետք է ընթերցի «Հե(բ)կ պատմության համառոտ դասնթացի» 4-րդ գլխի 2-րդ կետը (2-րդ կետի 1-ին յերեք եջերը):
5. Պատմական մատերիալիզմի ստեղծումը Մարքսի և Ենգելսի կողմից: Պատմական մատերիալիզմի բնորոշումը և ելությունը:

6. Ինչու՞ն եւ կայանում Ա. Սմիթի եւ Դ. Ռիկարդոյի պատմական ծառայութիւնը (արժեքի աշխատանքային թերիայի հայտնագործումը. այդ թերիայի ելութիւնը):

7. Մարքսի համեմատ արժեքի թերիայի ելութիւնը: Կապիտալ: Բանվոր դասակարգի շահագործումը:

8. Ուտոպիստական սոցիալիզմի դրական եւ բացասական կողմերը:

9. Մարքսի գիտական սոցիալիզմը:

«ՀԿ(բ)Կ պատմութեան համառոտ դասընթացի» առաջին գլխի ուսումնասիրութեան ժամանակ հեռակայողը պետք ե պարզի, Վոր Լենինը հետեւողական, հեղափոխական մարքսիզմի դիրքերից ավարտեց լիբերալ նարոդնիկութեան այն գաղափարական ջախջախումը, Վորն սկսված եր Պլեխանովի կողմից: Զինվելով գիտական սոցիալիզմի սկզբունքներով՝ հեռակայողը պետք ե իրեն համար պարզի նարոդնիկութեան ուտոպիզմի ուսուցիչն բնույթը:

«ՀԿ(բ)Կ պատմութեան համառոտ դասընթացի» առաջին գլխին ուսումնասիրելիս անհրաժեշտ ե նույնպէս պարզել նարոդնիկութեան եվոլյուցիան դեպի լիբերալիզմի կողմը, լիբերալ նարոդնիկութեան յերևան գալը, հեղափոխական եւ լիբերալ նարոդնիկութեան միջև յեղած տարբերութիւնը:

ԼՐԱՑՈՒՅԻՉ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Լենին — «Մարքս — Ենգելս — Մարքսիզմ», հոդվածների ժողովածու, «Կ. Մարքս» հոդվածը:

ՀՄԻ Մարխիզմի — Լենինիզմի կաճեղրա

3630

Азербайджанский Заочный Педагогический Институт

МЕТОДИЧЕСКОЕ ПИСЬМО

По поводу изучения статьи Ленина „Три источника и три составных частей Марксизма“

◆
Издание Наркомпроса АзССР
Баку.—1939 г.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0181936

